



Demonstratie na de schuldigverklaring van Trump. FOTO AFP

Uitspraak straf Trump over verkiezingen VS heen getild

New York ■ Het vonnis in de zwijggeldzaak tegen de Amerikaanse oud-president Donald Trump wordt uitgesteld tot na de verkiezingen in november. De Republikein werd in mei al schuldig bevonden in de zaak en zou op 18 september zijn straf te horen krijgen. De advocaten vroegen om uitstel na een uitspraak van het Hooggeerechtshof over de brede onschendbaarheid van presidenten.

Het vonnis is uitgesteld naar 26 november. De Amerikanen

kiezen op 5 november een nieuwe president. Dat betekent dat van de vier lopende strafzaken tegen Trump geen enkele voor de verkiezingen wordt afgerond.

Een jury in New York oordeelde in mei dat Trump schuldig is aan het vervalsen van zakelijke documenten na het betalen van zwijggeld aan pornoster Stormy Daniels. Hij kan een celstraf van maximaal vier jaar krijgen. Trump is de eerste oud-president die schuldig is bevonden in een strafzaak.

Paren wordt tijgerin fataal

Rotterdam ■ De eerste poging om twee nieuwe tijgers in Diergaarde Blijdorp met elkaar te laten paren, is donderdag dramatisch afgelopen. De introductie leidde tot een gevecht dat fataal werd voor tijgerin Nonja. Ze werd vrijdagochtend in haar verblijf gevonden.

Nonja verbleef pas sinds juni in de Rotterdamse dieren-tuin, drie weken nadat de Sumatraanse tijger Geram was gearriveerd. Ze kreeg eerst de kans om te acclimatiseren voordat ze kennis zou maken met Geram, in de hoop dat ze voor nageslacht zouden zorgen. De dood van de tijger heeft in Diergaarde Blijdorp tot verslagenheid geleid.

Vaker afgifte afvalmedicijn

Den Haag ■ Huisartsen schrijven vaker het diabetesmedicijn Ozempic voor aan mensen die hiermee hopen af te vallen. Van alle mensen die het middel vorig jaar kregen, ontving 1,4 procent het vanwege obesitas. In 2019 kreeg niemand het middel om die reden.

Volgens onderzoeksinstituut Nivel krijgen verreweg de meeste mensen Ozempic waarvoor het bedoeld is, namelijk om de gevolgen van diabetes te bestrijden. Ozempic is niet goedgekeurd als middel tegen overgewicht, maar veel mensen gebruiken het daar wel voor. Door de populariteit is een wereldwijd tekort ontstaan.

INTERVIEW Martha (76) kreeg schaamlipkanker

'Er zit een taboe op'

Ze voelde ineens een bultje op haar schaamlip, dat met de dag groeide. „Ik dacht: dit gaat veel te snel, dit kan niet goed zijn.” De diagnose was schaamlipkanker, een 'taboekanker' waarover mensen niet graag praten. Maar Martha Bronkhorst (76) wil het stilzwijgen juist doorbreken. „Om andere vrouwen wakker te schudden”, zegt ze.



Heerhugowaard ■ Zelf trok ze 'te laat aan de bel', zegt Martha Bronkhorst uit Heerhugowaard. „Ik heb veertig jaar last gehad van jeuk aan mijn vagina.” Jarenlang modderde ze maar wat aan met zalfjes. Uiteindelijk werd ze doorgestuurd naar een dermatoloog. Ze bleek 'lichen sclerosus' te hebben, een chronische huidaandoening.

„Toen de gynaecoloog mij voor het eerst zag, zei ze: 'Meisje, meisje, wat heb ik een medelijden met jou'. Het was helemaal stuk gekrabb, tot bloedens toe”, vertelt ze. „Jeuk is een verschrikkelijk iets. Dat wens je niemand toe.”

Jaren later, na een controle, kreeg ze een waarschuwing. „Denk erom, houd het in de gaten, want het kan kanker worden”. Ik schrok heel erg, dat was in al die jaren nog nooit tegen mij gezegd.” Van de honderd vrouwen met lichen sclerosus krijgen er vijf schaamlipkanker (vulvakanker).

Tranen

Prompt ontdekte ze twee weken later – het was het voorjaar van 2017 – de verdachte bult op haar schaamlip. „Bizar hé!” In het ziekenhuis werd een stukje weefsel weggenomen voor onderzoek. „Ik kreeg het bericht dat het niet goed was en dat ik met spoed contact moest opnemen met het Antoni

van Leeuwenhoek. Toen ik daar de eerste keer binnenstapte met mijn man, stroomden de tranen over mijn wangen. Een plotselinge huilbui, ik denk door alle onderhuidse spanningen.”

Tijdens een ingrijpende operatie is 'alles weggehaald', ook de clitoris, maar niet de baarmoeder. „Huid van mijn bil is naar daaronder getransplanteerd”, vertelt ze. Chemotherapie en bestraling waren niet nodig. „Ik was blij dat ik weer kon zitten zonder jeuk en zonder dat ik naar de wc moest om te krabben.”

Martha praat makkelijk over haar ziekte. „Om anderen te waarschuwen en helpen. Ga met klachten naar de dokter”, zegt ze.

Maar voor veel mensen is het een beladen onderwerp. Op anus- en peniskanker, baarmoederhalskanker en schaamlipkanker rust volgens artsen van het Antoni van Leeuwenhoek in Amsterdam een groot taboe.

Te laat

Het ziekenhuis is daarom een campagne gestart om 'taboekankers' beter bespreekbaar te maken: 'Laat taboekanker geen rol meer spelen'. Want door schaamte, angst en een gebrek aan kennis, zoeken mensen vaak te laat hulp. „Hoe later je komt, hoe moeilijker de behandeling wordt”, verduidelijkt gynaecoloog Afra Zaal. „Als je lang doorloopt met kanker kan het uitzaaiingen geven, is het moeilijker te genezen en kun je eraan overlijden.”



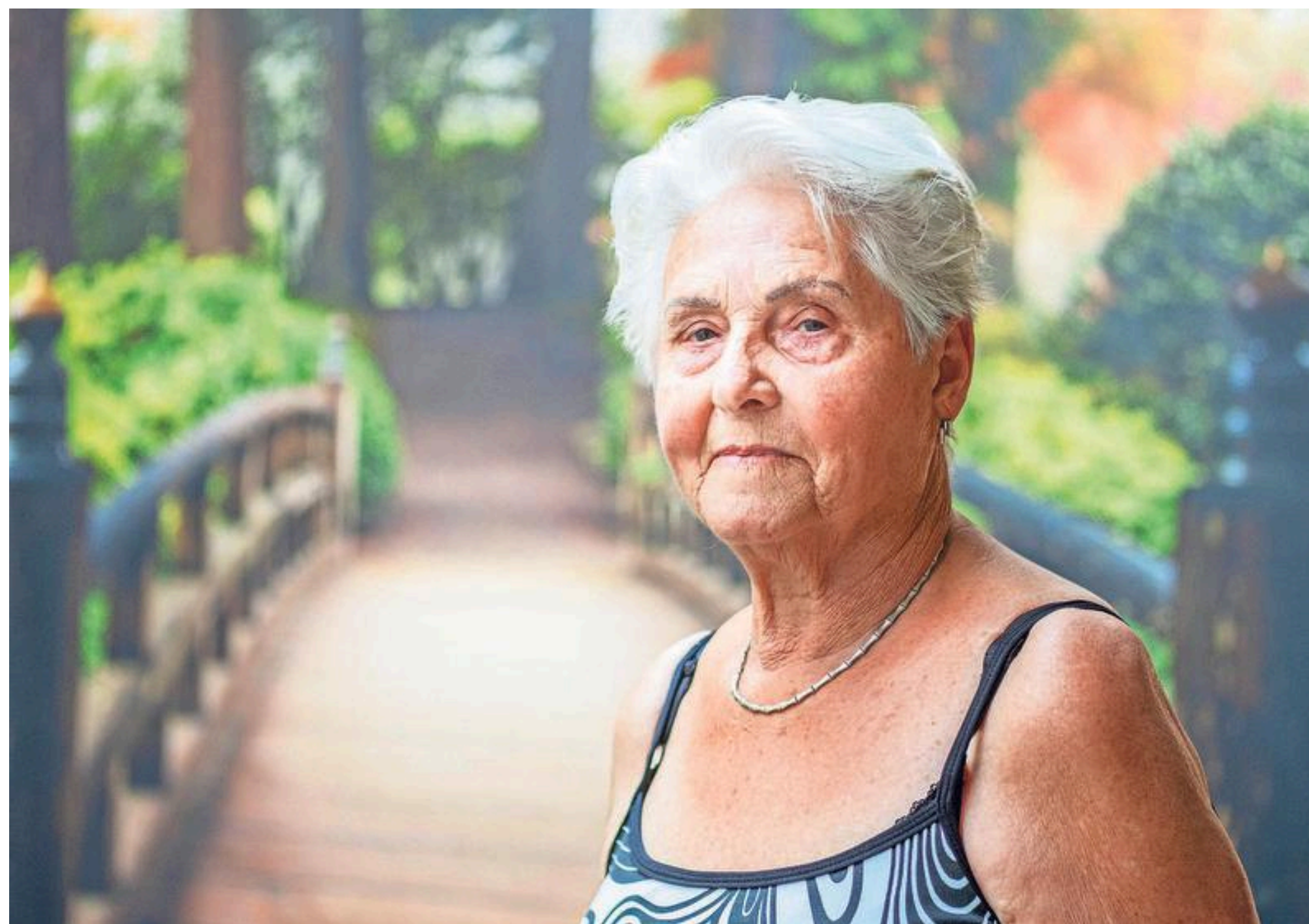
Zeldzame kankers

Ongeveer één op de vijf patiënten met kanker in Nederland heeft een zeldzame vorm van kanker. Jaarlijks wordt 200 tot 250 keer de diagnose vulvakanker gesteld, 240 keer de diagnose anus- en peniskanker, ongeveer 150 keer de diagnose peniskanker en 830 keer de diagnose baarmoederhalskanker.

Ze signaleert veel ongemak bij taboekankers. „Praten over je intieme delen, dat doen we sowieso eigenlijk niet zo makkelijk”, zegt Zaal. „Je leert dat het iets van jezelf is, iets privés en dat is goed, hoor. Maar soms slaan we een beetje door. Ik wil dat mensen, als ze ergens last van hebben, geen schaamte voelen en op tijd komen met hun klachten.” Ze vindt het bovendien belangrijk dat patiënten die een taboekanker hebben of hadden, daar open over durven te praten met hun omgeving.

Afra Zaal benadrukt: „Het is niet de bedoeling mensen bang te maken voor deze kankers, want die zijn nog steeds heel zeldzaam.”

Schaamlipkanker kun je opmerken door jeuk, pijn, een branderig gevoel, verkleuring, bloedverlies, of andere afscheiding. Ook een verdikking of wondje op je



Martha Bronkhorst (76) heeft vulvakanker gehad en doet mee aan een campagne om taboekankers bespreekbaar te maken.

FOTO ERNA FAUST

schaamlippen kunnen een symptoom zijn. „Kijk eens goed met een spiegeletje”, adviseert Zaal. „Je borsten onderzoeken is heel normaal, maar 33 procent van de vrouwen heeft nooit haar eigen onderkant bekeken.”

Volgens Zaal kan het ook gewoon een scheerwondje, puukeltje of ingegroeide haar zijn. „Maar wees alert op dingen die komen en blijven. Ga bij klachten niet zelf dokteren of eindeloos met schimmelcrèmes smeren. Ga gewoon

naar de dokter.” Artsen vinden niets gek, benadrukt ze. „Het is echt ons werk. Dokters hebben alles voorbij zien komen en schrikken nergens van.”

Schaamjenetlippen

Omdat taboekankers kunnen voortkomen uit het HPV-virus wil de gynaecoloog jongens en meisjes op het hart drukken het HPV-vaccin te halen, dat beschermt tegen zes soorten kanker. Wat overigens niet meewerkt bij

het taboe doorbreken, zijn woorden als 'schaamstreek'. Zaal: „Daar wil ik wel eens een neerlandicus over spreken. Hoe dat woord in onze cultuur is gekomen? Ik zou zeggen: schaamjenetlippen.” Ook iemands ervaringen kunnen een struikelblok zijn. „Helaas zijn er heel veel mannen en vrouwen die een vorm van seksueel geweld hebben meegemaakt.”

Martha is blij met de campagne. „Er zijn zoveel programma's op tv over kanker. Maar je hoort niets

over schaamlipkanker. Er zit echt een taboe op.” Ze staat nog onder medische controle, maar het gaat goed met haar. Graag gaat ze met haar driewielers op pad. En ze vindt het heerlijk om hond Beertje te knuffelen en te rommelen in haar tuintje.

Harde stoelen

Door de ingreep heeft ze last gekregen van urine- en ontlastingsverlies, daarom draagt ze soms een incontinentiebroekje. „De ene keer

kan ik de wc wel halen, maar de andere keer ben ik al te laat.” Op harde stoelen zitten is er door littekens niet meer bij. „Ik vraag gewoon om een zacht kussentje.”

Intimiteit is lastig. „Het was behelpen”, zegt ze eerlijk. „Mijn man is twee jaar geleden overleden, maar was altijd heel begripvol.”

Meer informatie over taboekankers: www.geenrolmeer.nl

advertentie

'Je kunt hier alle vragen stellen, het is een warm bad'

'Laatst had ik toch even een inzinking.' De goedlachse Astrid (73) zegt het bijna verontschuldigend. 'Ik dacht: ik kom hier nooit meer overheen.' Astrid heeft de ziekte van Alzheimer. 'In 2023 kwam de diagnose. Ik heb in de ouderenzorg gewerkt, dus kende de ziekte. Het was een schok om te horen dat ik het zelf heb.'

Op medelijden zit Astrid niet te wachten. 'Ik wil medelèven, geen medelijden. Want zie me hier nu zitten. Ik heb fijne mensen om me heen. Ik kom nog heel goed uit mijn woorden. Er zijn veel lichtpuntjes.' Juist als je naar het Alzheimer Café komt, zie je die lichtpuntjes, vindt haar man Wim (75).

Alzheimer Cafés en Trefpunten vind je in heel Nederland. Wim en Astrid komen elke maand. Wim: 'Soms pinken we een traantje weg, maar er wordt ook gelachen. Je hoeft emoties niet weg te stoppen, dat heb ik hier

geleerd.' Astrid: 'Ik heb hier geleerd dat ik zelf nog iemand ben. Dat ik de controle kan hebben.'

Wim: 'Je kunt hier alle vragen stellen, het is een warm bad. Je ontmoet mensen die vrienden worden, omdat je hetzelfde meemaakt. Ik leer veel van gastspreekers. Ik wist bijvoorbeeld niet dat Lewy body demantie gerelateerd is aan de ziekte van Parkinson.'

'Maar het belangrijkste? Het Alzheimer Café zorgt ervoor dat je mee blijft doen. Dat je in contact blijft met anderen. Daarom zeggen wij: kom vooral ook.'

Vind het Alzheimer Café of Trefpunt bij jou in de buurt op dementie.nl/alzheimercafe



advertentie

bolderman.nl Najaarsreizen met vertrekgaranties!

8-daagse najaarsreis
Barcelona en omgeving

v.a. slechts **449,-**

Vertrekdata: 12, 19, 26 oktober

10 dagen
Toscane, Umbrië en Rome

v.a. slechts **599,-**

Vertrekdata: 16, 21, 28, 30 sept / 5, 7, 14, 19, 26 okt.

8-daagse najaarsreis
Krakow en omgeving

v.a. slechts **499,-**

Vertrekdata: 19 okt / 2, 9 nov.

8-daagse najaarsreis
Tossa de Mar all-inclusive

v.a. slechts **559,-**

Vertrekdata: 5, 19 oktober

8-daagse najaarsreis
4* Hotel VAYA Seefeld

v.a. slechts **499,-**

Vertrekdata: 26 okt / 2, 9, 16, 23, 30 nov / 7, 14 dec.

8-daagse najaarsreis
4* Hotel VAYA Zillertal, Aschau

v.a. slechts **499,-**

Vertrekdata: 26 okt / 2, 9, 16, 23, 30 nov / 7, 14 dec.

* Excl. € 40,- kosten per boeking o.b.v. 2 personen.

www.bolderman.nl (0318) 58 09 58

Gepubliceerde prijzen zijn per persoon. Drukfouten en/of prijswijzigingen voorbehouden.